

PRACA W POLSCE

CHCESZ PRACOWAĆ W POLSCE? PAMIĘTAJ, ŻE:

- sam dobrowolnie wybierasz pracodawcę. Nikt nie może Cię przymusić do wykonywania pracy w danej firmie;
- możesz podjąć pracę:
 - a) bezpośrednio w firmie, w której będziesz wykonywać pracę,
 - b) u osoby, która nie prowadzi firmy (np. praca przy opiece nad dzieckiem lub osobą starszą),
 - c) za pośrednictwem agencji;
- przed rozpoczęciem pracy musisz otrzymać od pracodawcy odpowiednie dokumenty;
- masz prawo zapytać pracodawcę o wszystko, czego chcesz się dowiedzieć na temat pracy.

Przed wszystkim zapytaj o:

- a) rodzaj pracy, czyli jakie dokładnie zadania będziesz miał do wykonania,
- b) wymiar czasu pracy, tzn. ile godzin w tygodniu lub w miesiącu będziesz pracować,
- c) jaką umowę otrzymasz (o rodzajach umów oraz innych dokumentów potrzebnych do podjęcia legalnej pracy będzie mowa w drugiej części),
- d) jakie wynagrodzenie otrzymasz.

Nie ma pytania, którego nie możesz zadać pracodawcy. Pytaj o wszystko, czego nie wiesz lub nie rozumiesz;

- musisz wiedzieć, kto jest Twoim pracodawcą. Nie zawsze poznasz właściciela firmy osobiście, ale musisz wiedzieć, kto go reprezentuje i jak nazywa się firma, dla której pracujesz;
- żaden pracodawca nie może przymusić Cię do oddawania pieniędzy lub zamieszkania w mieszkaniu/hotelu, który proponuje (tylko ty wybierasz zgadzać się na tacy warunki lub nie).

PAMIĘTAJ, ŻE TYLKO LEGALNA PRACA DAJE CI PRAWO DO STARANIA SIĘ O KARTĘ POBYTU.

DOKUMENTY, KTÓRE MUSISZ OTRZYMAĆ OD PRACODAWCY PRZED ROZPOCZĘCIEM PRACY

Aby rozpocząć legalną pracę w Polsce, powinieneś otrzymać 2 najważniejsze dokumenty od pracodawcy:

1. **oświadczenie** o powierzeniu pracy cudzoziemcowi (nazywane też: „oświadczeniem” lub „zaproszeniem”);
lub **wojewódzkie zezwolenie na pracę**
2. **umowę (o pracę, zlecenia, o dzieło)**

Musisz mieć 2 wyżej wymienione dokumenty, tj.

oświadczenie + umowa

lub

wojewódzkie zezwolenie na pracę + umowa.

Oświadczenie o powierzeniu pracy – uzyskuje je dla Ciebie pracodawca. Na podstawie **oświadczenia** można pracować maksymalnie 180 dni w ciągu roku. Można przepracować 180 dni na 1 oświadczeniu, lub łącznie na kilku **oświadczeniach**, np. 100 dni u jednego pracodawcy, 40 dni u drugiego i 40 dni u trzeciego pracodawcy.

Ważne: **oświadczenie** wydawane jest dla konkretnego cudzoziemca i dla konkretnego pracodawcy. Jeśli zmieniasz pracodawcę, musi on uzyskać dla Ciebie nowe **oświadczenie**.

Jeśli zmienisz stanowisko w pracy, również musisz uzyskać nowe **oświadczenie**.

Pracodawca musi dać Ci 1 egzemplarz oświadczenia (oryginał). Zachowaj je razem z innymi dokumentami.

Pamiętaj, że żaden pracodawca nie może pobierać od Ciebie pieniędzy za zrobienie oświadczenia!

Wojewódzkie zezwolenie na pracę – uzyskuje je dla Ciebie pracodawca. Obecnie na wydanie oświadczenia czeka się od 1 do kilku miesięcy. Jeśli przepracowałeś w ostatnim roku 180 dni na podstawie oświadczenia, możesz pracować tylko i wyłącznie na podstawie **wojewódzkiego zezwolenia**.

Zezwolenie wydawane jest dla konkretnego cudzoziemca i dla konkretnego pracodawcy. Jeśli zmieniasz pracodawcę, musi on uzyskać dla Ciebie nowe **zezwolenie na pracę**.

Jeśli zmienisz stanowisko w pracy, również musisz uzyskać nowe **zezwolenie**.

Pracodawca musi dać Ci 1 egzemplarz zezwolenia na pracę (oryginał). Zachowaj je razem z innymi dokumentami.

Pamiętaj, że żaden pracodawca nie może pobierać od Ciebie pieniędzy za zrobienie wojewódzkiego zezwolenia na pracę!

Umowa

W Polsce są trzy podstawowe rodzaje umów, które może podpisać z Tobą pracodawca:

Umowa o pracę – gwarantuje składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz emerytalne. Gwarantuje też płatny urlop oraz wypłatę za czas zwolnienia lekarskiego.

Może być podpisana na okres próbny, na czas określony lub bezterminowo (na czas nieokreślony). W każdym momencie zarówno Ty jak i pracodawca możecie rozwiązać umowę o pracę. Należy pamiętać, że obowiązuje okres wypowiedzenia, podczas którego wykonuje się pracę. Trzeba więc wypowiedzieć umowę z odpowiednim wyprzedzeniem. Długość okresu wypowiedzenia zależy od tego, jak długo pracowałeś u tego pracodawcy.

Umowa zlecenia – bardzo często oferowana przez polskich pracodawców.

Umowa ta gwarantuje składki na ubezpieczenie zdrowotne i emerytalne. Nie daje jednak prawa do odpłatnego urlopu bądź zwolnienia lekarskiego. Najczęściej podpisywana jest na czas określony. zarówno Ty jak i pracodawca możecie rozwiązać tę umowę.

Umowa o dzieło – najmniej korzystna umowa, nie gwarantuje bowiem ubezpieczenia zdrowotnego ani składek emerytalnych. Jeśli w miejscu pracy, w którym narażony jesteś na wypadek (np. praca na budowie, na wysokości, praca kierowcy) dostałeś umowę o dzieło, porozmawiaj z pracodawcą o tym, że należy Ci się umowa zlecenia lub umowa o pracę.

Ważne: jeśli pracujesz na podstawie umowy o dzieło i ulegniesz wypadkowi (w pracy lub poza pracą), za całą pomoc medyczną zostanie wystawiona faktura do zapłacenia. Nie masz prawa do bezpłatnej opieki medycznej. Dlatego tak ważne jest, aby wykonywać pracę na podstawie umowy, która gwarantuje **ubezpieczenie zdrowotne**.

UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE – daje możliwość korzystania z bezpłatnej opieki medycznej. Możesz być ubezpieczony w **NFZ** (Narodowy Fundusz Zdrowia) lub w prywatnej firmie wykupić **polisę ubezpieczeniową**.

Jeżeli pracujesz na podstawie **umowy o pracę** lub **umowy zlecenia**, pracodawca co miesiąc płaci za Ciebie składki do **ZUS-u** (Zakład Ubezpieczeń Społecznych).

Daje Ci to ubezpieczenie w **NFZ**.

Jeśli ulegniesz wypadkowi w pracy lub potrzebujesz zwykłej wizyty u lekarza – koszty leczenia pokryje ubezpieczenie.

Ważne: pracodawca ma obowiązek zgłosić Cię do **ZUS-u** w ciągu 7 dni od rozpoczęcia Twojej pracy. W każdym momencie możesz poprosić swojego pracodawcę o wydanie dokumentu, który potwierdzi Twoje ubezpieczenie. Jeśli pracodawca nie chce dać Ci takiego dokumentu – koniecznie zgłoś się do **ZUS-u** osobiście (z paszportem) i zapytaj o swoje ubezpieczenie.

Pamiętaj, że masz prawo do informacji na ten temat.

Jeśli pracujesz na podstawie umowy o dzieło, pamiętaj, że nie jesteś ubezpieczony.

Musisz wykupić prywatną **polisę ubezpieczeniową**.

Ważne: **polisa ubezpieczeniowa** w prywatnej firmie daje możliwość wizyty u lekarza w wybranych przychodniach, ale prawdopodobnie nie pokryje kosztów leczenia w razie wypadku w pracy.

Dołączenie rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego

Jeśli przebywasz w Polsce z członkami najbliższej rodziny i nie są oni ubezpieczeni, poproś swojego pracodawcę o dołączenie ich do swojego ubezpieczenia.

Kogo możesz objąć swoim ubezpieczeniem:

- żonę/męża,
- dzieci,
- dziecko własne, dziecko małżonka, dziecko przysposobione, wnuka albo dziecko obce, dla którego ustanowiono opiekę, albo dziecko obce przyjęte w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, do ukończenia przez nie 18 lat, a jeżeli uczy się dalej w szkole, zakładzie kształcenia nauczycieli, uczelni lub jednostce naukowej prowadzącej studia doktoranckie – do ukończenia 26 lat, natomiast jeżeli ma orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub inne traktowane na równi – bez ograniczenia wieku;
- rodziców, dziadków, żyjących z Tobą we wspólnym gospodarstwie domowym.

NIEUCZCIWY PRACODAWCA – JAK GO ROZPOZNAĆ

Zdarza się, że ktoś kto oferuje Ci pracę, chce wykorzystać Twoją nieznajomość prawa, języka polskiego lub Twoją trudną sytuację.

Pamiętaj, że jeśli ktoś ma firmę zarejestrowaną w Polsce nie musi oznaczać, że działa zgodnie z prawem. Bądź ostrożny. Osobą, która może uchronić Cię przed nieuczciwymi pracodawcami (w tym agencjami) jesteś TY SAM.

PO CZYM POZNAĆ, ŻE PRACODAWCA PRAWDOPODOBNIIE CHCE CIĘ OSZUKAĆ:

1. Obiecuje Ci umowę i dokumenty (oświadczenie/zezwoleńie na pracę) w przyszłości, ale „teraz masz pracować bez dokumentów”.
2. Daje Ci do podpisania umowę (czasem też inne dokumenty) w języku polskim, nawet jeśli nie rozumiesz ich treści.

3. Zmusza Cię do zamieszkania w hotelu lub mieszkaniu firmowym, za które zabiera Ci część wypłaty. Może Ci to zaproponować, ale to Ty decydujesz, gdzie chcesz mieszkać.

4. Zabiera Twój paszport lub kartę pobytu.

Pamiętaj, że pracodawca nie może zatrzymać Twojego paszportu ani karty. Jeśli to robi, natychmiast skontaktuj się z policją lub Strażą Graniczną.

5. Każe Ci zapłacić „za zrobienie dokumentów” lub zabiera Ci część wypłaty. Wiele agencji pośrednictwa pracy wykorzystuje cudzoziemców, każąc płacić sobie za „załatwienie” dokumentów, w tym karty pobytu.

Jedyna opłata, jaką trzeba zrobić w Urzędzie Wojewódzkim składając wniosek na pobyt czasowy i pracę, to 440 zł. Przed wydaniem karty pobytu trzeba zapłacić 50 zł.

6. Nie pozwala Ci zrezygnować z pracy. Straszy Cię, że zgłosi to do Urzędu Wojewódzkiego lub do Straży Granicznej i stracisz prawo pobytu w Polsce. Pamiętaj, że to Ty decydujesz gdzie pracujesz i masz prawo w każdym momencie wypowiedzieć umowę.

GDZIE SZUKAĆ POMOCY

Jeśli czujesz się oszukany, zagrożony lub nie wiesz, co powinieneś zrobić w danej sytuacji, zgłoś to odpowiednim instytucjom lub organizacjom.

Nie zostawaj sam ze swoim problemem.

Masz prawo poprosić o radę, pomoc, informację. Oraz o interwencję w Twojej sprawie.

NAJWAŻNIEJSZE NUMERY KONTAKTOWE:

112 ogólnopolski numer alarmowy

Pod tym numerem możesz poprosić o pomoc.

Operator 112 może, w miarę potrzeby, przyjąć zdarzenie i przekazać je do Straży Pożarnej, Policji lub Pogotowia Ratunkowego.

Wybranie numeru 112 nie wymaga odblokowania klawiatury telefonu komórkowego.

Ponadto numer 112 można wybrać w telefonie bez karty SIM.

999 – POGOTOWIE RATUNKOWE

998 – STRAŻ POŻARNA

997 – POLICJA

986 – STRAŻ MIEJSKA

Adresy komisariatów Policji

Gdańsk

Komenda Miejska Policji, ul. Nowe Ogrody 27, tel. 58 321 62 22

Komisariat Policji I, ul. Platynowa 6F, tel. 58 321 67 22

Komisariat Policji II, ul. Długa Grobla 4, tel. 58 328 44 22
Komisariat Policji III, ul. Biała 1A, tel. 58 521 15 22
Komisariat Policji IV, ul. Kaprów 14, tel. 58 521 14 22
Komisariat Policji V, ul. Obrońców Wybrzeża 19, tel. 58 521 12 22
Komisariat Policji VI, ul. Kasztanowa 6, te. 58 521 17 22
Komisariat Policji VIII, ul. Kartuska 245, tel. 58 321 68 22
Komisariat Policji IX, ul. Balcerskiego 35, tel. 58 521 11 22

Sopot

Komenda Miejska Policji ul. Armii Krajowej 112A, tel. 58 52 16 200, 58 52 16 22

Gdynia

Komenda Miejska Policji ul. Portowa 15, tel. 58 662 19 00
Komisariat Policji (Śródmieście) ul. Jerzego Waszyngtona 11, tel. 58 66 21 155, 58 66 21 867
Komisariat Policji (Redłowo) ul. Korczaka 1a, tel. 58 66 21 225
Komisariat Policji (Chylonia) ul. Owsiana 5, tel. 58 66 21 355, 58 62 30 051
Komisariat Policji (Karwiny), ul. Gabrieli Zapolskiej 1, tel. 58 66 21 455, 58 66 91 707
Komisariat Policji (Oksywie) ul. Zielona 17B, tel. 58 66 21 555, 58 62 59 074
Komisariat Policji (Witomino) ul. Chwarznieńska 4, tel. 58 66 21 655, 58 62 40 432.
MORSKI ODDZIAŁ STRAŻY GRANICZNEJ: 58 524 24 64
PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY (Gdańsk): 58 520 18 23
UL. OKOPOWA 7, GDAŃSK
<https://gdansk.pip.gov.pl/pl/kontakt>

CENTRUM WSPARCIA IMIGRANTÓW I IMIGRANTEK

UL. GDYŃSKICH KOSYNIERÓW 11/1

Kontakt przez e-mail: centrum@cwii.org.pl

Punkt Ochrony Praw Imigrantów

UL. GDYŃSKICH KOSYNIERÓW 11/1

Kontakt przez e-mail: help@cwii.org.pl